

Nr 435

Av herr **Holmberg m.fl.**, om rätt för kommun att bedriva vinstgivande verksamhet.

(Lika lydande med motion nr 357 i Första kammaren)

Enligt gällande kommunallag, vars tredje paragraf anger de legala gränserna för kommunernas kompetens och verksamhet, äger kommun inte rätt att igångsätta eller inlåta sig i företag, som enbart avser att ge kommunen ekonomisk vinst. Även om ändringen av denna paragraf vid den senaste kommunallagsrevisionen innebar en utvidgning av kommunens befogenheter, är den ändå enligt vår mening i dagens läge alltför snäv och begränsar möjliga initiativ i invånarnas intressen.

Den vaga formuleringen av kommunallagens 3 § har också medfört en olikartad praxis, där överklagande eller icke-överklagande av ett beslut ofta fått avgöra »lagligheten». Sålunda har överklagande exempelvis förekommit av kommuns beslut att bygga och driva hotell, trots det uppenbara sambandet mellan hotellverksamhet och främjande av turismen, som anses vara en kommunal angelägenhet. Strävan att främja sysselsättningen i den egna kommunen har också i många fall lett till beslut om subventioner i olika former av enskilda företag, vilket anses stå i strid mot kommunallagen men som kunnat genomföras där inget överklagande skett men upphävts i händelse av ett överklagande.

Enligt departementschefens uttalande vid senaste kommunallagsrevisionen borde de nya kompetensreglerna inte i och för sig medföra kommunal verksamhet inom de grenar av näringslivet, som dittills varit förbehållna det privata näringslivet. Det förklarades också, att en fri kommunal subventionering av enskilda industriföretag med därav följande konkurrens mellan kommunerna om företagen inte borde vara tillåten med hänsyn till riksintresset att få en ur hela samhällets synpunkt ändamålsenlig lokalisering av näringslivet.

Samtidigt framhöll emellertid departementschefen, att man här rör sig på ett område, där en snabb utveckling äger rum med förskjutningar i betraktelsesättet.

De omfattande befolkningsomflyttningar som ägt rum sedan detta uttalande gjordes, enskilda kommuners intressen av att med eller utan statligt lokaliseringsstöd skapa arbetstillfällen för sina invånare, intresset av att åstadkomma en differentiering av arbetsmöjligheterna med hänsyn till kvinnornas ökade deltagande i produktionen och inte minst den mycket be-

tungande stegring av kommunalskatterna, som ägt rum under senare år, utgör enligt vår mening starka skäl för en omprövning av frågan om den kommunala kompetensen.

Utan att bortse från en i riksmåttstock ändamålsenlig och nödvändig lokaliseringspolitik anser vi att kommunerna ur både sysselsättningssynpunkt och inkomstsynpunkt bör ges vidgade befogenheter. Om en kommun anser sig ha möjlighet att igångsätta och driva egna vinstgivande företag av olika slag och därmed lätta den kommunala skattebördan för sina invånare, bör detta inte hindras av eller ske i konflikt med gällande lagbestämmelser. En ändring av kommunallagens kompetensregler bör därför företas.

Med hänvisning till vad som anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till regeringen begär skyndsamt utredning i syfte att göra sådan ändring av kommunallagens 3 § om den kommunala kompetensen och eventuellt nödvändiga följdändringar, att hinder ej möter för kommun att främja eller i egen regi driva ekonomiskt vinstgivande företag.

Stockholm den 26 januari 1966

Helmer Holmberg

Gustav Lorentzon

Axel Jansson

Sven Hector

Erik Karlsson

C.-H. Hermansson
